

TER BESLISSING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

nota

Beantwoording schriftelijke overleg Jaarverslag Beheer
Staatsdeelnemingen 2023 en Nota Deelnemingenbeleid
2022

Generale Thesaurie

Persoonsgegevens

Datum

24 oktober 2024

Notanummer

2024-0000507032

Bijlagen

1. Kamerbrief Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022
2. Beantwoording schriftelijk overleg Jaarverslag Staatsdeelnemingen 20
3. Jaarverslag Invest International 2023

Aanleiding

De vaste commissie voor Financiën heeft op 4 september jl. in een schriftelijk overleg (SO) vragen gesteld over het Jaarverslag Beheer Staatsdeelnemingen 2023. Naast de vragen over de deelnemingen wordt ook gevraagd naar uw visie (minister) op het deelnemingenbeleid en uw visie (stas FB) op het aandeelhouderschap in de kansspeldeelnemingen. De Kamer zal hierover op 28 november in het Commissiedebat Staatsdeelnemingen met u beiden willen spreken. Tot slotte is het jaarverslag van Invest International over de resultaten van 2023 gereed en vragen wij met deze nota uw akkoord (minister) voor verzending naar de Tweede kamer.

Beslispunten

Minister

1. Bent u akkoord met de aanbiedingsbrief waarin u ook ingaat op uw visie op het aandeelhouderschap (bijlage 1)? Als u akkoord bent vragen wij u deze brief te ondertekenen. U stuurt de brief mede namens de minister van Klimaat en Groene Groei, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp. Na akkoord van de desbetreffende bewindslieden wordt de brief verzonden.
2. Bent u akkoord met de beantwoording van het schriftelijk overleg Jaarverslag Beheer Staatsdeelnemingen 2023 (bijlage 2)?
3. Bent u akkoord met verzending van het jaarverslag van Invest International over 2023 (bijlage 3)?
4. Gaat u akkoord met het openbaar maken van deze nota, conform beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's? Wij adviseren positief.

Staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst

1. Bent u akkoord met de beantwoording van de vragen over de kansspeldeelnemingen Nederlandse Loterij en Holland Casino (bijlage 2, hoofdstuk 12)?

Kernpunten

- Het Jaarverslag Beheer Staatsdeelnemingen 2023 is op 27 juni jl. naar de Kamer gestuurd. In het jaarverslag wordt weergegeven hoe invulling wordt gegeven aan het aandeelhouderschap van de staatsdeelnemingen. Daarnaast geeft het jaarverslag op uniforme wijze inzicht in de (financiële) gegevens die de staatsdeelnemingen zelf in hun jaarverslag hebben gepubliceerd. Ook zijn

gegevens opgenomen van beleidsdeelnemingen waarbij een ander departement de aandeelhoudersrol vervult.

- De vragen uit het SO hebben betrekking op de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2022 (hierna: Nota 2022), benoemingen, het MVO-beleid en de financiële positie van de deelnemingen en de vragen over NLF, TenneT, Invest-NL/Invest International, Air France-KLM, NS, Schiphol, Stedin, Thales, Nederlandse Loterij en Holland Casino.
- Het jaarverslag van Invest International moet conform artikel 8.1 van de Machtigingswet oprichting Invest International met de Tweede Kamer gedeeld worden als bijlage bij het Jaarverslag Beheer Staatsdeelnemingen. Het jaarverslag van Invest International over de resultaten van 2023 was echter nog niet gereed bij de publicatie van het Jaarverslag Beheer Staatsdeelnemingen 2023. Inmiddels is het jaarverslag goedgekeurd en kan deze gedeeld worden met de Tweede Kamer.

Minister

- In het verslag wordt ook antwoord gegeven op vragen over de beleidsdeelnemingen Gasterra, Intravacc, en INSTEX. U stuurt de Kamerbrief daarom mede namens deze ministers, respectievelijk de minister van Klimaat en Groene Groei, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp.
- Zoals met u besproken op 24 september 2024 wordt er door de VVD-fractie gevraagd naar uw visie op het deelnemingenbeleid. Deze vragen worden beantwoord in de aanbiedingsbrief (bijlage 1). In deze brief kondigt u aan dat het beleid uit de Nota 2022 ongewijzigd blijft, maar dat u in de uitvoering van de Nota 2022 wel een aantal andere accenten zal leggen dan uw voorgangers. De brief zet de volgende speerpunten uiteen:
  - Borging publiek belang is leidend
  - Deelnemingen staan op afstand
  - Terughoudendheid bij het aangaan van deelnemingen (waarin o.a. het punt van strategische onafhankelijkheid is verwerkt)

Staatssecretaris

- Zoals met u besproken op 23 oktober 2024 wordt er door de VVD-fractie gevraagd naar uw visie op het kansspelbeleid. In de beantwoording van het SO kondigt u aan dat u streeft de Kamer rond de zomer van 2025 te informeren over de ontwikkelingen bij beide deelnemingen. Voor de Nederlandse Loterij onderzoekt u vervolgstappen na de afgelopen verkenning naar privatisering. Met Holland Casino geeft u aan op dit moment in gesprek te zijn over de impact van de voorgenomen verhoging van de kansspelbelasting en de maatregelen die Holland Casino moet nemen om dit op te vangen.

Toelichting

Hieronder treft u een samenvatting van de belangrijkste vragen en antwoorden per thema van het SO.

Hoofdstuk 3 – Benoemingen, Maatschappelijke Verantwoord Ondernemen en Financiële positie

- De leden van de DENK-fractie vragen of u kan aangeven welke concrete stappen er zijn gezet in de afgelopen jaren om het diversiteitsbeleid bij de deelnemingen te verbeteren. Dit raakt de uitvoering van de moties Van Baarle

Hammelburg (DENK/D66) en Van Baarle (DENK). Zie ook de politiek bestuurlijke context.

- De lijn van beantwoording is dat de staat in gesprek is gegaan met de deelnemingen over de wijze waarop brede diversiteit wordt bevorderd. Daarnaast zijn de deelnemingen gevraagd het Charter Diversiteit te ondertekenen. Verder benadrukt u dat goede werkomstandigheden en bedrijfscultuur belangrijk zijn.
- U geeft aan geen gegevens over de bredere diversiteit van de bestuurders en commissarissen te verzamelen omdat deze te herleiden zouden zijn naar individuele personen. Bovendien worden deze gegevens in het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming als bijzonder persoonsgegevens gezien.
- De leden van de VVD vragen welke financiële risico's u ziet voor de verschillende staatsdeelnemingen en waar mogelijk de komende kabinetsperiode kapitaalinjecties nodig zijn
  - De lijn van beantwoording is dat er voor Invest International, Holland Casino, NS, TenneT, Stedin, Gasunie en COVRA financiële risico's zijn.

Hoofdstuk 4 – NLFI

- De leden van de NSC-fractie vragen naar de toegevoegde waarde van een overheidsbank.
  - De lijn van beantwoording is dat u, in lijn met de analyse van uw voorganger, geen specifieke rol voor een overheidsbank ziet weggelegd om publieke belangen in de financiële sector beter te borgen.
- De leden van de VVD vragen naar het kabinetsbeleid rond de afbouw van ABN AMRO en de Volksbank.
  - De lijn van beantwoording is dat het uitgangspunt van dit kabinet is, net als voorgaande kabinetten, om deze deelnemingen zo snel als verantwoord is volledig terug naar de markt te brengen.

Hoofdstuk 5 – TenneT

- De leden van de fractie van NSC en de leden van de fractie van de VVD vragen naar een toelichting op de stand van zaken rondom de mogelijke verkoop van TenneT Duitsland.
  - In de beantwoording verwijst u naar de Kamerbrief die u op 17 september 2024 naar de Kamer heeft gestuurd met de stand van zaken naar het onderzoek in de structurele oplossingen voor de kapitaalbehoefte van TenneT Nederland en Duitsland en dat u verwacht hier dit jaar nog een update over te kunnen geven.

Hoofdstuk 6 – Invest-NL/Invest International

- De leden van de VVD vragen naar hoe u vervolg gaat geven aan de versterking van Invest-NL vanuit het Hoofdlijnenakkoord en hoe u kijkt naar Invest International in dit kader.
  - In de beantwoording refereert u aan de verdeling van de beschikbare middelen vanuit de augustusbesluitvorming (€ 900 mln. voor Invest-NL en € 100 mln. voor Invest International) en de verkenning naar een mogelijke integratie tussen beide deelnemingen.
- De leden van de NSC-fractie vragen waarom het jaarverslag van Invest International nog niet gereed is.

- Het jaarverslag is onlangs goedgekeurd en wordt tegelijkertijd met de publicatie van het SO aan de Kamer gestuurd (zie bijlage 3).

Hoofdstuk 7 – Air France – KLM (AFKL)

- De leden van de NSC-fractie vragen waarom het belang in AFKL is verwaterd en hoe dit belang zich verhoudt tot het belang van de Franse overheid.
  - De lijn van beantwoording is dat als gevolg van de COVID-19 crisis en de door AFKL genomen herkapitalisatiemaatregelen er een verschil is ontstaan in de aandelenbelangen van de Franse en Nederlandse staat.

Hoofdstuk 8 – NS en beleidsdeelneming ProRail

- De leden van de VVD-fractie vragen hoe de beloning van het bestuur van NS tot stand is gekomen.
  - NS opereert in een competitieve markt en moet concurreren met andere vervoerbedrijven. Bij het vaststellen van het beloningsbeleid van NS is daarom gebruikgemaakt van twee referentiegroepen: de (semi-)publieke sector en de Nederlandse private sector.
- De leden van de VVD-fractie vragen hoe er in het kader van het deelnemingenbeleid wordt gestuurd op betere prestaties voor de reiziger.
  - De lijn van beantwoording is dat bij de uitoefening van het aandeelhouderschap borging van het publieke belang, namelijk goede bereikbaarheid, centraal staat en dat dit de belangrijkste prioriteit is voor NS.

Hoofdstuk 9 – Schiphol

- De leden van de NSC-fractie vragen of Financiën betrokken was bij het opkopen van stikstofruimte door Schiphol.
  - De lijn van beantwoording is dat Schiphol hier zelf verantwoordelijk voor is en dat Financiën niet betrokken is bij de transacties voor het opkopen van stikstofruimte.
- De leden van de VVD-fractie vragen hoe de netwerkqualiteit van Schiphol behouden kan blijven.
  - De lijn van beantwoording is dat u uw instrumenten als aandeelhouder zal inzetten om zowel de kabinetsdoeleinden als de borging van de publieke belangen te verwezenlijken.

Hoofdstuk 12 – Kansspel aanbieders - Nederlandse Loterij en Holland Casino

- De leden van de VVD-fractie vragen om een reactie te geven op het signaal van een mogelijk verzoek van Holland Casino voor een kapitaalinjectie of een aandeelhouderslening.
  - De lijn van beantwoording is dat dit signaal zeer serieus wordt genomen, maar dat het aan de raad van bestuur en raad van commissarissen van Holland Casino is om de continuïteit te waarborgen. Een verzoek om staatssteun is nu niet aan de orde.

Communicatie

- In de media is op dit moment veel aandacht voor deelnemingen zoals TenneT, KLM, Schiphol, Holland Casino en de banken. Met name bij de banken volgen media met veel interesse welke koers u inzet.
- In de oplegbrief geeft u aan het huidige deelnemingenbeleid voort te zetten, maar wel een aantal accenten te leggen (focus op publiek belang, terughoudendheid bij aangaan deelneming, niet op stoel bestuurder zitten).

Dit zal door media worden geïnterpreteerd als een meer liberale koers. Uw woordvoerder zal de (vak)media op de brief wijzen.

Politiek/bestuurlijke context

- Op 28 november staat een commissiedebat staatsdeelnemingen gepland. We verwachten dat de beantwoording van dit SO hier geagendeerd wordt.
- In de beantwoording geeft u een stand van zaken van twee, inmiddels afgedane, moties over het verbeteren van het diversiteitsbeleid van de staatsdeelnemingen:
  - Van Baarle Hammelburg (DENK/D66): verzoekt de regering om brede diversiteit na te streven via het aandeelhouderschap in de staatsdeelnemingen en hierover de komende periode actief het gesprek aan te gaan met de deelnemingen
  - Van Baarle (DENK): verzoekt de regering om de doelstelling van inclusie en diversiteit ten behoeve van de plannen van aanpak nader te concretiseren en afrekenbaar te maken binnen het deelnemingenbeleid, en hierbij inspiratie te putten uit onder andere het Charter Diversiteit en het SER-advies over diversiteit aan de top, om derhalve deelnemingen actiever concrete maatregelen aan te kunnen reiken en te pogen tot minimale KPI's en eisen te komen waar elke deelneming aan zou kunnen en moeten voldoen op het thema diversiteit en inclusie

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.